

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánkozásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1902. Január 21.

17. szám.

Az altiszt viszonya föllebbvalójához.

Az utolsó időben hosszabb cikksorozatban tárgyaltuk lapunkban azt a kérdést, hogy az erdészeti és vadászati altisztek helyzetét a társadalomban miként lehetne és kellene olyanná tenni, hogy ott azt a helyet foglalják el, a mely őket állásuknál s működésük és tevékenységük körénél fogva méltán megilleti. Ennek a kérdésnek a tárgyalásánál s azzal elválaszthatatlan kapcsolatban, szó esett arról, hogy a társadalomban való helyzet nagy mértékben attól is függ, hogy milyen a viszony az altiszt és föllebbvalója között, most tehát erről akarunk itt néhány szót ejteni.

Sokan lesznek talán, a kik ezt a dolgot olyan eseléstnek fogják mondani, hogy nem érdemes azzal bővebben foglalkozni. Ugy vélik, hogy a dolog nagyon egyszerű: a föllebbvaló az, a ki parancsol, az altiszt pedig az, a ki engedelmeskedik s ezzel a két ténynyel azután a köztük fenforgó viszony teljesen ki is van merítve. Némelyek szeretik mintául venni a katonaságnál divó fegyelmet s szent meggyőződésük, hogy ez az, a mi első kellék a szolgálatnál s fölösleges más viszonyt keresni a föllebbvaló és alárendeltje között.

Ez pedig nem egészen helyes, mert nézzünk csak közelebbről szemébe vannak a viszonynak mely a katonai fegyelemben gyökeredzik.

Ott legnagyobb összetartó kapocs a feltétlen, ellentmondást nem tűrő engedelmesség s ezen kívül semmi egyéb nincs, mi az összetartás megszilárdításához hozzájárulna. Ezt a fegyelmet mint olyat ugyan lehet mintaképül venni, mi mégis ettől némileg eltérő nézetünknek akarunk kifejezést adni.

A tisztán csak a vak engedelmességre szorító viszony megfelelhet talán céljának, de nélkülözzük abban a bensőséget. Kívül szépen diszitett báb, belül fagyos csontváz. Ott, hol csak a félelem az, mi az embert engedelmességre szorítja, megvan ugyan az engedelmesség, de azzal az emberi méltóság mindig nehéz harczot viv s az eredmény ugyanaz, mint mikor a tökört a víz alá nyomjuk: míg fogjuk, lent marad. de a mint kisiklik a kezünkől, azonnal ismét a felszínre ugrik.

Szerintünk egészen más az, a mi a viszonyt bensőbbé, az engedelmességet kedves kötelességgé teszi, ez pedig nem egyéb, mint a szeretet, a kölcsönös becsülés és az ezekből kifolyó egymáshoz való bizalom.

A kit szeretünk, annak nem azért fogunk engedelmeskedni, mert félünk tőle, hanem azért, hogy az irányában való ragaszkodásunkat ez által is bebizonyítsuk s neki engedelmeségünkkel is kedveskedjünk. Az azért nyert egy dicsérő szó, egy elismerő tekintet csak fokozza buzgóságunkat, míg ellenben a szeretet melegét nélkülöző rideg dorgáló szó elkedvetlenit, makacsságra sarkal. A kit szere-

tünk, azt meg is becsüljük s minden igyekezetünk arra irányul, hogy az ő viszontbecsülését kiérdemeljük magunknak.

Ha valaki föllebvalóját olyannak ismeri, hogy az buzgó apostola hivatásának, az erény, a jó erkölcs ösvényén halad s ettől semmi el nem tántoritja, kimondója a nyílt szónak minden utógondolat nélkül, elől jár mindenben jó példával, abba bátran helyezheti bizalmát, mert meg lehet arról győződve, hogy az ilyen őt sikamlós utakra vinni, jó erkölcsiben megtántorítani, hűségét meglazítani, buzgóságát lohasztani nem fogja.

Ez lenne tehát véleményünk szerint ama viszony, melynek a társadalom minden rétegében nyilvánulnia kellene s erre kivált ott van nagy szükség, hol csak a helyes összeműködés termi meg a kívánt gyümölcsöket, mégis a gyakorlat — kevés kivétellel — ennek éppen az ellenkezőjét mutatja. Látható ez nem csak a katonaságnál, hanem egyéb más testületek mellett igen gyakran az erdészethetnél is.

A föllebvaló és az alárendelt között — tisztelet a kivételeknek — még mindig alig található egyéb a rideg szolgálati viszonynál. A föllebvaló — kivéve az elkerülhetlen szolgálati érintkezést — nagyjából teljesen elzárkózik alárendeltje előtt, mintha az azzal való társalgás szégyent hozna rá. Sokan azt hiszik, hogy akkor, midőn alantasukkal a szolgálaton kívül érintkeznének, leszállának hozzá, szóval lealacsonyodnának, pedig éppen

ennek az ellenkezője történnék: fölemelnék ez által magukhoz. Legalább így kellene ennek lenni.

Az altiszt látja ezt a mellőzését, azt a gögből, büszkeségből és a fennsőbbiség érzetéből keletkezőnek véli s ez — talán méltán — elkeseríti. Vajjon igaza van?

Lehetnek esetek, hogy az elkeseredése jogos, hogy az irányában tanusított bánásmódot nem érdemli s annál jobbra lenne érdemes, de valljuk meg az igazat, hogy ennek a rideg viszonynak az okát gyakrabban az altisztben találjuk, ott a hol az megvan, minek legjobb bizonyítéka az, hogy akárhány olyan altiszt is akad, ki nem csak föllebvalója szeretetét hanem annak becsülését, hogy ne mondjuk barátságát is bírja.

Kérdjük már most, hogy az ilyen mivel szerezte meg ezeket az előnyöket, melyeknek hijával van talán száz és ezernyi bajtársa?

Szerintünk a műveltség, jó modor, finom tapintat, egyeneslelkűség azok a tulajdonságok, melyek részünkre embertársaink tiszteletét, szeretetét és becsülését biztosítják.

Sokan vannak még az erdészeti és vadászati altisztek között olyanok, kik a helyett, hogy a műveltség magas fokán álló föllebvalóikkal érintkezni, az azokkal való tárgyalás útján pallérozódni, ismeretük körét tágitani igyekeznének, azokat inkább kerülik, nyilván abban a balhiedelemben, hogy azok — kivéve a tisztán hivatalos és szolgálati ügye-

A keresztes tölgy.

(Boszniai igaz történet)

— Találkozásuk a „Tuzsna dolina“ lesz, vegye ezt a térképet s vegyen két embert magához. Indulás hajnali 3 órakor.

Ez volt kapitányom rövid, de velős parancsa.

— „Tuzsna dolina!“ — hová az ördögbe küld ez most engem? —

Kezemfe veszem a térképet s keresem rajta a megjelölt helyet. Ahá! — itt van!

— Tudjátok-e, mit, fiuk? — szólok az önkénytelen jelentkező két bundáshoz, — ha az országuton megyünk, ez a fekete kávé, a mi a kulacsunkban van, kevés lesz arra, hogy azt a port, a mi ott a torkunkra száll, leöblítsük, utközben pedig sehol sem kaphatunk

másat. Jó lesz, ha a „Podvelezs“ felé vesszük utunkat, ez habár valamivel tarasztóbb, legalább nem nyelünk rajta annyi port s arrafelé vizet is hamarabb találunk...

A hajnal első pirkadásánál bucsut vettem bajtársaimtól s két emberemmel neki indultam a kopár sziklák tömegének. Még nem világosodott ki eléggé s a szűk hegyi út alig látszott. Lassan ballagtunk egymás mellett, szinte botorkálva s néha megbotolva egy-egy kőbe. Testi épségünkre nem is igen ügyeltünk, hanem inkább csak a puskáinkra, mert azok itt nagyon becsesek voltak.

Végre teljesen kivirradott s a keleti részen levő hegyek ormán megjelent a fényes sárga csik, jelezve a nap közeledtét. A napsugarakat gyenge szellő előzte meg elég lanyha, de mégis átjárta mundérunkat.

A kapaszkodó előtt megálltunk egy kicsit fujtatni és rágyujtani; lesz még részünk elég a menésben, míg a tetőre érünk!

Rövid pihenő után bodor kék füstöt fujva neki indultunk a meredek hegynek.

ket — nem veszik szívesen a bizalmasabb közeledést, pedig ebben van a legnagyobb csalódásuk.

Minden föllebbvalónak, kiben még van a hivatása iránt a kellő érzék s ki azt nem tekinti pusztán kenyérkeresetnek, hanem annak magát szívvvel, lélekkel, teljes odaadással szenteli, első teendője szert tenni olyan munkatársakra, akik nem csak hogy az ő igyekeztének fáradozásának elismeréssel tudnak adózni hanem az ő példáján felbuzdulva, maguk is részesei és fáradhatlan tényezői akarnak lenni ama nemes czélok elérésére való munkálkodásban, melyet hivatása eléje tűz s így természetesen saját érdekében fekszik, hogy alantas közegét tőle telhetőleg oktassa, teendőibe hegyakorolja s őt lehetőleg minden irányban kimivelje, hogy így a közélet terén se kellessék neki miatta szégyenkeznie.

Íme ott, a hol ilyen a viszony, nem a föllebbvaló száll le alantasához, hanem inkább azt magához emeli s ez bizonyosan nem fog szégyenére válni, sőt ellenkezőleg elismerést érdemel, mert sikerült neki ilyen bánásmód mellett a társadalomra nézve hasznos új iagot teremteni.

A föllebbvalónak alárendeltjével a szolgálaton kívül való érintkezésbe látunk azonban még egyéb nem csekély hasznót is. Az ilyen érintkezés elvonja az altisztet a hozzá nem való, esetleg rossz társaságoktól, bevezeti a jobbakba s így annak erkölcsére is neme-

sítőleg hat; ezen kívül növeli annak tekintélyét a köznép előtt, mire a szolgálat érdekében is nagy szüksége van.

Mi tenát a tisztviselő és altiszt között való viszonyt olyannak szeretnők látni, mint a milyen az atya és gyermek közt van s ennek fő feltételéül a kölcsönös bizalmat, szeretetet és megbecsülést tartjuk.

A törvetés elemei.

(Vége),

— A mi a csapóvasak kezelésmódját (a fogásra állításánál) illeti, legcélszerűbb azt kezdőknek valamely hozzá értő egyéntől eltanulni; egyébiránt a vas fogásraállítását, vagyis kivetését a következőkép eszközöljük: a rúgót a lábbal leszoritjuk, vagy különösen erős rugónál egy külön e célra készített rúgó-nyomó szerszámmal szoritjuk le s addig, míg a vas kellő helyzetbe kivetve, illetőleg peczke beakasztva nincs, egy biztonsági kapocs által lenyügözött állapotban tartjuk. Itt nem kések figyelmeztetni, hogy a vasak kivetésénél a legnagyobb óvatosság szükséges, amennyiben vigyázatlan bánásmód mellett könnyen történhetik baj, kivált az úgynevezett berlini törrel, mely igen veszedelmes szerszám a gyakorlatlan ember kezében s már sokszor okozott bajt. Egy ilyen nagyobb vasnak oly erős rugója van, hogy az esetleg belekerült kezet, de sőt az ember lábszárát is pozdorjaként zúzza össze. Hatványozza e vas veszedelmességét az a tulajdonsága, hogy a felszabadult rúgó a vasat magasra felveti (keményeb talajon néha egy méterre is) a kivetésnél vele bánó, esetleg fölibe hajló fejét is veszélyezteti. Hasonlólag igen veszedelmes a szegek-

— Messze van még a csúcsig? — kérdi tőlem Budro Feri, az egyik bundás.

— Ahun van ni, nem látod? — szoltam kinyujtva kezemet a csúcs felé, mely mint valami óriás ágaskodott ki a heglánczból. — Ott majd kissé megpihenünk s úgy megyünk tovább. Azon túl már valamivel könnyebb lesz a kutyagolás.

A nap már jól fent járt az égen, mikor felértünk a „Grad“ tetejére s letelepedve a kopár sziklákra megpihentünk, de nem sokáig, mert a nap sugarai úgy oda tüztek erre a kopár hegyre, hogy szinte lepörzsölték az arcunk bőrét.

Megnéztem a térképet. Lent, az „Osztvelező“ alatt egy kis erdőnek kell lenni. Majd annak az árnyában jobban pihenhetünk.

Régi elhagyatott ösvényen ballagtunk, csupa sziklák között. A szem nem lát odáig, a hol vége szakad ennek a kietlen tájnak. Egyhangu dolog biz az, ilyen helyen járni; ez az igazi magány, nem olyan, mint az erdőben, hol minden bokorban szól a madár,

minden levél susog. Itt csak a szél sivit néha végig fájdalmasan, nyöszörögve.

— Amott valami feketeséget látok, ne tartsunk arra? — kérdi Mriz Marci,

— De igen, éppen arra kell mennünk, feleltem s egyuttal letérve az ösvényről, arrafelé irányítottam lépteimet.

A fekete valami körvonalai mindig jobban domborodtak ki s csakhamar észrevettük nem csak a fák ágainak hajlongását, hanem a lombok susogását is.

Jobbra a völgyben a „Mosztarszko blato“ posványos tó terül el, ködös párákat bocsátva a levegőbe.

Leértünk az erdőbe s halálra fáradva lehevedtünk az illatos fübe. Olyan jól esik ilyenkor a pihenés! Szinte szemmelláthatólag tér vissza az emberbe az erő.

Kis ideig beszélgettünk még, de a szó mind gyérebben jött az ajkakra. Az álom is megköveteli a magáét. Szempilláink megnehezdedtek s nemsokára mind a hárman édesen szunnyadtunk.

kel kirakott kétkarú (vagy rudas) fogóvas is, mellyel még a legavatottabb, legügyesebb törvetők is a legnagyobb óvatossággal bánnak s nem gyakran használják, E helyen figyelmeztetnem kell arra is, hogy némely körülmények közt mily veszélyes lehet valamely madarat vagy más állatot, esetleg tojást — melyet történetesen a mezőn vagy erdőn a földön fekvő találunk — kezünkkel érinteni. Több esetet tudok, hogy kéz-, sőt lábamputációt vontak maguk után a felcsappanó vas által okozott súlyos sérülések. — A csapóvasak, vagyis vastörök igen sokfélék s mindig újabbakat találnak ki; mindezek azonban négy csoport keretében oszlanak meg s az egyes csoportokban, vagy csak egyes alkatrészeknek különemű, sokszor igen komplikált berendezése által különböznek egymástól. Használatra ajánlatos mindig a legegyszerűbb konstrukciójú tipikus formákat beszerezni. Mind e fogóvasak leírását mellőzöm, — mint olyan fölösleges, papiros- és időpazarló munkát, amelynek semmi gyakorlati értéke sincs, mert ma már a csapdagyárosok ábrákkal ellátott oly kimerítő árjegyzékeket bocsátanak rendelkezésünkre, amelyekből még a kezdők is a legalaposabb tájékozódást szerezhetik s a pontos ábrák és leírások nyomán könnyen eligazodhatnak szükségletükre nézve: a főtipusokat illetőleg azonban némi tájékoztatást mégis szükségesnek látok ideiktatni a következőkben: A leghasználatosabb közismert vastör a tányérvas. A törvetőknek majdnem kizárólagos fogószerszáma ez. Nagysága a befogandó vad nagysága szerint különböző; e szerint vannak tányérvasak a medvétől le a menyétig. Medvére és hiuzra 60—80 cm., borzra, rókára, vidrára 60 cm. kengyelátmérőjű tányérvasakat szoktak használni. Kisebbeket — a befogandó állat uagyságához arányítva — menyétfélékre, nyestekre s nagyobb szárnyas ragadozókra: kb. 20 cm. átmérőjű kis tányérvasak pedig apró szárnyas és szőrmés ragadozók befogadására lesznek használva.

A berlini vastör („hattyúnak“) szintén közismert fogóeszköz és veszedelmes volta daczára sokak által igen kedvelt. A dúvadat a nyakánát fogva, vagy magasan a lábánál fogva ragadja meg. Mivel a vele való bánásmód sok ügyességet igényel, tanácsos — mint már említém — gyakorlott szakembertől a vele való bánásmódot elsajátítani. — A berlini vastörből is vannak kisebb és nagyobb fajták. Megemlítem, hogy újabban a nagyobb enemű vashoz fából készült feszítő keresztet szokott a gyáros — használati utasítással — mellékelni, mely a vas kivetését igen megkönnyíti s kevésbé veszélyessé teszi. — A kétkarú csapóvas szintén igen veszedelmes szerszám. Két karja oly erővel csap össze, hogy még a legerősebb vad sem képes belőle kiszabadulni. E csapóvasnál csalfalatot nem alkalmaznak hanem egyszerűen a vad váltójára állítják fel s a kifeszített lőszőr vagy zsineg érintése folytán csapódik össze, Emberjárta helyek körül ily vasakat használni nem szabad. A horogvasak alkalmazása nem vadászhoz illő, azért csak utolsó esetben, kivételesen nyúlunk hozzá. Az ily vasak két- vagy négyhorgúak (francia és német h.-vas); érintésre a fölhúzott horgok szétvágják a dúvad szájába és szápadlásába akadnak. Az ily horhok czélszerű felállítása B. Belházy Jenő szerint*) a következőképen történik: „Mindenekelőtt egy oly fát kell kikeresni, melynek egy oldalra álló, erős, szabad ága van. Ez alatt több oldalról húsdarabokat vonunk a földön, hogy a szaggal a rókát már messzebből a helyre csaljuk. Mindenekelőtt a kikeresett ágra egy erős kötelet kötünk körülbelül 2—3 lépésre a fatörzstől. Ennek végét lőszőrből font zsinórral annyira meghosszabbítjuk, hogy a róka azt kevés ágaskodással már elérhesse. E lőszőrszineg végére kötünk nyúl- vagy macskamáj-darabokat, melyekből a földre is hullatunk néhány darabkát. Ezt ism-

*) A vadászati ismeretek kézikönyve, I. kötet, p. 251.

Egyszerre felriadtam álmomból. Mintha valami különös zaj ütötte volna meg füleimet. Olyan, mint a távoli léptek zaja. Felébresztettem társaimat s figyelmeztettem, hogy virrasszanak, míg én körülnézek a sűrűségben.

Csendesen, minden zajt kerülve lopódtam be a sűrűbe, hallgatódzva minden neszre. Csakugyan, valami emberi hangokat hallok. Vigyázva mentem előre vagy 150 lépésre s itt különös látványnak lettem szemtanúja. Egy óriás tölgy tövében galambbész agastyánt pillantottam meg, a mint térdelve imádkozik. Buzgókodásában nem vett észre s én sem háborgattam, hanem hosszabb ideig, néman a meghatottságtól szemléltem.

Végre felemelkedett s erre én is kiléptem a tisztásra.

— Jó napot, öreg! — szoltam hozzá nyájasan.

A megszólított bámulva néz rám s csak nagyokára viszonzva a köszöntést mondja: — Ugyan mond meg, uram, mi hozott téged ide? —

Elmondtam neki kiküldetésem célját s megtudtam tőle, hogy a „Tuzsnar dolina“ még mintegy 2 óra járásnyira van.

Most már én is kíváncsi voltam arra, hogy ő mit keres itt s miután leültünk, kérdőleg fordultam az öreghez:

— Mondja csak öreg, miért van ebbe a fába bevésve az a kereszt és miért imádkozott alatta?

A kérdésre elkomorodott s elgondolkozott, mintha fájó emlékek támadtak volna benne s rövid vártatva meszólalt:

— Nem szívesen beszélek én arról, uram, de ha éppen kíváncsi, hát halljad. Ime, nézd itt a fa tövében ezt a hantot, ez alatt nyugszik az, kiről egykor hittem, hogy öreg napjaimra gyámolítóm lesz. az én szeretett fiam. Öt éve már, hogy teste itt porladoz s ez az én bucsujáró helyem, melyet minden nap hűségesen meglátogatok. Itt ezekben az erdőkben voltam én azelőtt „sumár“ (erdőőr) s ez volt az én legkedvesebb helyem. Áldott hely volt ez, kívált vadászoknak,

teljük tetszés szerinti számú fán. Miután ezt ilyképen elkészítve, néhány nap múlva tapasztaljuk, hogy a róka a kitett májdarabokat úgy a földről, mint a lelógó zsinegről mind ismételten felfalta, csak ekkor erősítjük az előbbemlitett zsinegre a rókahorgot és pedig oly magsságban, hogy a rajta elhelyezett májdarabokat a róka csakis némi kis ugrással érhesse el. Megjegyzendő, hogy a horog kellőleg szagtalanítva, illetve e célra előkészített kenőcsösöl kenve, a máj pedig oly módon elhelyezve legyen, hogy az a vasat lehetőleg teljesen befedje, de azért a horogszárak szabad mozgását ne akadályozza és a horog hegyeit ne vastagon takarja. Olyan erdőnyílások mentén, ahol a róka rendszeren járni szokott, az úgynevezett cseklyéket állítjuk fel, melyekben madarad fogódnak. Egyes ily cseklyéket azután úgy helyezünk el, hogy azok közepén függjön a rókahorog, melynek vége egy madárbőrrel van eltakarva s mely tehát úgy látszik, mintha a madár megfogódva lenne. Megjegyzendő, hogy a madárbőrön egyes húsdarabokat is rajta kell hagyni, hogy ez így annál természetesebb legyen. A négyes horgoknál arra kell ügyelni, hogy a négy horog alsó vége teljesen összeszorítva s húsdarabbal teljesen fődve legyen. Ezenkívül még arra is figyelem fordítandó, hogy a horgok alsó végéről nagy húsdarab lehetőleg ne lógjon le." — A róka nekiugrik az ágra felakasztott vélt prédának, amikor a horgok szájpaddásba verődnek s annál nagyobb fájdalmat okoznak, minél nyugtalanabb a rettenetes kinoktól szinte megőrjült vad. A ragadozók irtására régebben igen használatos segédeszközökül szolgáltak az úgynevezett kelepcék, melyeknek száma légió volt, ma már azonban ilyeneket alig használ valaki, mert a vastörök tökéletesbülése folytán jórészt fölöslegessé váltak; vannak köztük azonban egészen modern eszközök is, minő a csapóladák melyekről föntebb már volt szó. Ezeket illetőleg pótlólag még megjegyzem, hogy vannak

köztük egy- és kétajtósak. Az utóbbiak nagy faszekrények, körülbelül másfél-szer akkora, mint amazok és nagyobb ragadozók fogására használatnak. — Ama még használatos kelepczéhez tartozik: az ebfogó készülék, mely kóbor ebek befogására szolgál. Ezt a következőképen rendezik be: A vadászterület oly helyén, ahol a kóbor ebek megfordulni szoktak, levert (egymást érintő) karókból másfél, egész két négyszög-méter térfogatú és két méter magas, deszkával jól betetözött kamrát állítunk elő és a bejárat fölé nehéz csapóajtót alkalmazunk, amely a tulsó oldalon, bent a kamrában, zsineggel, melyen a csalfalat lóg, van összekötve; mihelyt az eb a csalfalatot rángatni kezdi, az ajtó becsapódik. — A vermek ma már egészen divatjukat múlták, de mikor még használatosak voltak is, akkor sem bizonyultak valami praktikus dűvadfogónak, amennyiben többször találtak bennök belepotytyant gyereket, vagy vénasszonyt, mint farkast. — A hurkok és cseklyék nem a vadász, de a tolvajpuskás szerszámai. Az előbbieket drótból (többnyire rézdrótból), az utóbbiak lőszorból készülnek s szárnyasok fogására használatnak. — A törvetést érintő általánosságok tárgyalásának végére érven, azzal zárom mondanivalóimat, hogy a ragadozók irtásánál, ha a dolgot okszerűen és mindenekfelett lelkiismeretesen akarjuk végrehajtani, főkövetelmény, hogy lemondjunk ama néha feltűnő haszonról, melyet a dűvadak szörmeje által esetleg nyerhetnénk; azaz csupán hasonlóságból ne csak abban az időben gyakoroljunk irtóháborút, midőn a bőrok legjobban értékesíthetők, hanem minden időben pusztítani lelkiismeretbeli kötelességünknek ismerjük vadállományunk ádáz ellenségeit.

Lakatos Károly.

mert vad volt benne elég és éppen ez lett oka az én nagy fájdalmamnak. Ott, a hol vad van, mindig akadnak vadorzók is, no voltak itt is és elég bajom akadt velük. Folyton talpon kellett lennem miattuk. Egyszer azután megesett a baj, a mitől mindig féltem. Beteg lettem s ágyba kellett feküdnöm. Az uraság most a fiamat bizta meg, hogy engem helyettesítsen.

Egy izben beállított az uraság kocsisa egy levéllel, melyben meg volt írva, hogy valami vadat kell szerezni az urasági konyhára.

— Sztanko! — szólok a fiamhoz, — menj ki éjjeli lesre a „Vichonda“ részbe, ott legbiztosabban juthatsz lövéshez.

A fiu elment s csakugyan igazam volt, ott jutott lövéshez, de nem a vad kapta azt, hanem ő. Hiába vártuk haza. Csak később tudtam meg, hogy Tiresics Fedor, az ismert vadorzó lőtte agyon s itt hantolta el. Soká nem tudtuk, mi lett szegény fiammal, de a bűnnem maradhatott titokban. A gazember egyszer fát ment lopni szekérével s ekkor lovai elragadták és meg-

hurczolták. Félhoitan hozták haza s nemsokára meg is halt, de csak miután nekem bevallotta szörnyű bűnét s megnyerte bocsánatomat. Megadtam neki, mit tehettem volna mást, hiszem az örök bíró sujtó keze hamar utolérte. Ez uram a kereszt és az én imádkozásom története.

Érzékeny búcsút vettem az öregtől és siettem társaimhoz.

Ki tudja, nem fog-e az én atyám is így járni az én siromhoz imádkozni valamikor? Ki látna bele a jövőbe?

Synlár.

ADOMÁK.

Tanitó. Az Isten miedenütt jelen van.

Goldstein Moricz. A mi pinezékben is?

Tanitó. Természetes, hogy ott is.

Goldstein Moricz: Áj váj! nincs is pinezék!

Hasznos tudnivalók

Felesketett erdőtiszték és erdő-örök fegyvertartásáról.

Lapunk tisztelt olvasói igen gyakran fordulnak hozzánk azzal a kérdéssel, hogy a szolgálati fegyveren kívül joguk van-e még adómentesen más fegyvert tartani. Időnkint megfelleltünk már ugyan erre a kérdésre, de miután úgy látszik, hogy még egyes regibb olvasóink sincsenek a kérdéssel tisztában, ezen kívül pedig újabban számos új előfizetőnk jelentkezett, szükségesnek látjuk ezt a folyton nagyon időszerű kérdést újból tárgyalni, erre legjobb eszköznek tartván azt, ha itt egy közigazgatási bizottsági határozatot s magát a vonatkozó ministeri rendeletet közöljük a következőkben:

Pisch József m. kir. erdőőr a lévai pénzügyigazgatóságnál bepanaszolták azért, mert a szolgálati Werndl-karabélyon kívül egy kétsövű vadászfegyvert is tart s azt allítólag adó alól eltitkolja.

A pénzügyigazgatóság Pischet ezért jövedéki kihágás elkövetésében bűnösnek mondta ki s 20 korona pénzbírságra ítélte, valamint három évi fegyveradó (12 korona) lefizetésére kötelezte. Felelbezés folytán aztán Barsvármegye köz. bizottsága következőleg határozott:

Másolat.

1174/901. Barsvármegye köz. bizottságától Pisch József m. kir. erdőőr rudnai lakos felelbezése a lévai kir. pénzügyigazgatóságnak fegyveradóeltitkolás által elkövetett jövedéki kihágási ügyében 24.104. szám alatt hozott határozata ellen. A köz. bizottság a kellő időben beadott felelbezést elfogadja s a m. kir. pénzügyigazgatósági neheztelt 24104/900. sz. határozat megváltoztatása mellett felelbezőt a reá kirótt 20 korona pénzbírság, valamint a 3 évi fegyveradó fizetésének kötelezett-sége alól felmenti.

Indokok:

Felelbező mint kir. erdőőr az 1883. évi XX. t.-cz.-ben megnevezett kártékony és ragadozó állatok pusztítása végett a vadászatra nem használható szolgálati fegyveren kívül vadászatra is használható 2 db. löfegyvert tarthat, a melyek adómentesek s így a felelbező tulajdonában levő ily fegyver után visszaszámlálva 3 évre kivetni szándékolt adó fizetése alól felmentendő. — A 20 korona bírság sem volt kiróvható, mert az 1883. évi XXIII. t.-cz. 42 §-a f) pontja értelmében jövedéki kihágást az követ el, a ki adóköteles fegyverét adó alól elvonja, eltitkolja, mivel azonban jelen esetben a fegyver adómentes, adó titkolás sem forog fenn s így a bírság törtlendő.

Miről:

1. Pisch József m. kir. erdőőr Rudnán,
2. a m. kir. pénzügyigazgatóság Léván értesítettnek.

Kelt Barsvármegye közigazgatási bizottságának Aranyos-Maróthon 1901. évi augusztus hó 13-án tartott üléséből. Simonyi s. k., alispán, h. elnök.

A fegyvertartásra vonatkozólag a földmiveles-i minister 1891. évben következő körrendeletet bocsátott ki:

6755/91. Azon felmerült kérdés alkalmából, hogy a felesketett erdőőrök az 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. §-ának g) pontja értelmében csak egy vagy egynél több fegyvernek adómentes tartására vannak-e feljogosítva? a m. kir. pénzügyminister úr idei 2491. számú intézményével akként határozott, hogy az 1879. évi XXI. t.-czikk 38. §-a értelmében felesketett erdőtiszték és erdőőrök szolgálati czélokra 2 (kettő) darab fegyvert adómentesen

tarthatnak, kettőnél több fegyver után azonban adómentesség nem jár. Budapest, 1891. évi május hó. A minister megbízásából Bedő s. k.

Különfelek.

Uj erőfejlesztő. A Pearsons Magaznie című amerikai ujság érdekes hírt közöl legutóbbi számában. Egy kaliforniai farmon ugyanis egy új készüléket használnak a gőz fejlesztésére. A nap melege forralja a vizet és az ekkép fejlődött gőz olyan gépet hajt, amely percenkint 6500 liter vizet képes szivattyúzni. A készülék távolról olyan, mint egy óriási, nyitott és megfordított ernyő, amely egy magas acélállványon van elhelyezve, ahol a napsugarak lehetőleg ferdén esnek az ernyő medencéjébe. Ez 1788 tükrökből van összeállítva; mind-egyik 60 centiméter hosszú és 10 centiméter széles. Az összes tükrök egy hosszú kazánra vetitik a nap sugarait. A kazánkban 450 liter víz van. Egy önműködő szerkezettel az óriási ernyő a nap mozgását követi.

Természetesen rengeteg bámulója van ennek az újfajta erőfejlesztőnek és az a társaság, amely megszerezte a szabadalmát, már több megrendelést is kapott hasonló szerkezetek kiépítésére.

Faanyagok tartóssága. A nedvességtől jól megóvott ácsolt fagerendák tuvalevőleg évszázadokon keresztül is jókarban maradnak, amint erre a régi emlékekben számtalan példát találunk. A londoni Westminster-Hallnak mennyezete skót erdei fenyőből készült és bár 450 évnél is hosszabb idő óta áll fenn, ma is teljesen jókarban van, még bámulatosabb a római Szent-Pál bazilika gerendázatának tartóssága, amely már ezeresztendő múlttal dicsekedik. Egészen mások a tapasztalatok, ha a fát a levegőtől elzárt nedves helyen tartjuk. Ilyenkor már néhány év alatt tönkremegy. Apró fakoc-kakat alig egy hüvelyknyire astak a föld alá, mégis a faanyagok közül csak a vörösfenyő és a borovifenyő állott hosszabb ideig, tíz évig a korhadásnak ellent. A többiek a következő időtartam alatt mentek tönkre: a nyárfa és a nyír három, a fűz és vadgesztenye négy, a jávör és a bükk öt, a kőris és a szilva hét, végül a tölgy és erdefenyő nyolc esztendő alatt.

Megkövesült erdő. Hogy a föld gyomrában akadunk megkövesült erdőkre, ez nem tartozik a ritkaságok közé. Ellenben a tűnemények közé számít az angol Afrikautazónak, Edwárd Dodsonnak utazási eredménye Tripolus táján, Afrika északi részének oly vidékein, ahol egy félszázad óta nem fordult meg európai kutató. Sok viszontagság után Murzak közelébe ért Dodson és csapattja s itt tíz órán át megkövesült fák mellett haladt el a karaván. A fatörzsek átmérője átlag hét hüvelyk s alattuk letört és szintén megkövesült faágak valamint kagylók hevernek rendkívüli nagy mennyiségben. Világos jele ez annak, hogy itt valamikor tenger hömpölygött s ennek sós habjaiból csakis a csillogó sójegecedések maradtak vissza. A karaván roppant zivataroknak volt kitéve. Egyizben öt oldalról közeledtek feléjük a felhők és a végtelethez hasonlított az elemek csatája. Más alkalommal fegyvereik foszforeszkáló fényben ragyogtak, ami a bennszülött vezetőket szörnyen megrémítette. Égi jelnek vélték a tűneményt s baljóslatot olvastak ki belőle azért, mert „hitetlenek”-kel közös utra indultak el.

Mire jó a tűzifecskendő. Néhai gróf Ráday Gedeonnak, a betyárvilág híres kormánybiztosának ha-

lala alkalmából temérdek furfangos módját elevenítették föl az ő vizsgálati rendszerének. Egyike ezeknek a következő: Egyszer egy olyan gonosztevőt vezettek eléje, aki egy utasembert megfojtott és elföldelt, s még a kötelet is megtalálták az áldozat nyakán. Hiába vallatták a gyilkost Ráéay emberei, az konokul tagadott. Ekkor maga Ráday vette kezelése alá; meztelenre vetkőztetve kiállította az udvarra, s a dermesztő téli hidegben ráeresztette a fecskendő jéghideg sugarát. Két perc múlva a delikvens vallott, mint a parancsolat.

Szerkesztői üzenetek.

Dósa János urnak, Disznajó A március végeig szöllő előfizetést nyugtazzuk. **Darvas János** urnak, K. Monostor. Az annyira jóleső kívánságait őszintén viszonzom. **Szigeti József** urnak, Podrecsán, D. J. tisztelt kntársunk csakugyan ott van, de utolsó postája Murány. Köszönet! **Egy előfizető** cikkében foglaltakat, miután azok súlyos vádakat tartalmaznak, csak akkor közölhetnők, ha az írottakért a felelősséget saját kezű aláírásával elvállalná. mert az előttünk ismeretlen tényekért mi azt el nem vállalhatjuk. **Kolozsváry István** urnak, Deliblat. Mindkettőnél március 31-ig. **Erdélyi Ferencz** urnak, K. K. Félégyháza. A 2 kor. előfizetést köszönettel vettü. **Gaál Gyula** urnak, Miske. **Krébesz Géza** urnak, Moesár, **Bokor János** urnak, Jósika telep. 4—4 korona előfizetés beérkezett. **Hegyi Lajos** urnak, Enying. 1902 március 31-ig. **Magyar György** urnak, Árpáthalom. Május 15-ig. **Mázsa Imre** urnak, Jala-Egerszeg. Előfizetve március 31-ig.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Pályázat erdőőri és erdőszolgai állásokra.

Háromszékvármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 1901 évi 544 sz. határozatából kifolyólag a vármegyében 16 I. oszt., 20 II oszt. erdőőri- és 59 erdőszolgai állásra ezennel pályázat nyittatik.

Az I. oszt. erdőőr évi járandósága összesen 720, a II. oszt. erdőőre 600 és az erdőszolgáé 360 koronát tesz ki.

Erdőőri állásra csak oly egyén pályázhatik, a ki: a) magyar állampolgár. b) feddhetlen életű, c) életének 24 ik évét betöltötte, d) az erdőőri vizsgát jó sikerrel kiállotta és e) ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett hibátlan beszélő, látó és halló képességgel bír.

Erdőszolga csak olyan egyén lehet, a ki a fentebbi a) b) c) és e) pontokban felsorolt kellékekkel bír.

Felhivatlak mindazok, kik fenti állások bármelyikét elnyerni ohajtják, hogy saját kezűleg irt és a szükséges fenti kellékeket beigazoló illetőségi és hatósági bizonyítványokkal, anyakönyvi kivonattal, erdőőr szakvizsgálati és közhatósági orvosi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat legkésőbb f. évi február hó 10-ig alulírt hivatalnál nyújtsák be.

Sepsi-Szent-Györgyön 1902 évi január hó 12-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázat.

Az alulírott m. kir. főerdőhivatal kerületében megüresedett 3 (három) III-ik osztályu erdőőri és egy-egy I-ső, illetve II-od osztályu erdőlegényi, előléptetés esetén megfelelő számu I-ső vagy II-od osztályu erdőlegényi állomásra 600 korona évi fizetés, illetve 500 és 400 korona évi szegődménydíjjal és egyéb állományszerű illetményekkel pályázat nyittatik.

Az erdőőri állomásokra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előírt kellékeket okmányilag igazolni tartoznak.

Az állami szolgálatba ujonnan belépni kívánók, mint nemkülönbén kivétel nélkül erdőlegényi állásokért folyamodók, ezenkívül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei tisztí főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukat és illetőségüket anyakönyvi kivonattal, továbbá a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban, a tót nyelvnek legalább szóban való birását okmányilag beigazolni kötelesek.

Az így felszerelt, sajátkezűleg irt kérvények 1902. évi január hó 31-ig alulírott m. kir. főerdőhivatalnál, a pályázók előjáró, illetve illetékes közigazgatási hatóságok útján nyújtandók be.

Hiányosan felszerelt, elkésve és nem az előírt uton érkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Liptó-Ujvárott, 1901. évi december hóban.

M. kir. főerdőhivatal.

Erdészeti zsebnaptár 1902 évre

Kapható az „Erdészeti Ujság”
kiadóhivatalában

Ajánlottküldéssel egy darab ára 3 kor. 45 fl.

Megrendelés február 5-ig teendő.

Szállítás február 15-ig.

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körut 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantokban, vadász, vivo és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmivelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállítású

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönbön felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a be-
tekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt meg-
rendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink
kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készsággal beszerezünk és a vidéki megren-
delések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olesó reklám árák által régi vevőinket meg-
téveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez
szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb
figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmivelésügyi Ministerium
hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árák.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája

Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos
elkészítését a legolcsóbb árák mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a meg-
rendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB-
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ORÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZEK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szár-
nyasokat és szőrmés vadat kitömésre

Jutányos árák, kitűnő munka,
művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászáti képes folyó
irat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként
kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.